

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Брояковський Олександр Вікторович – пошукувач кафедри педагогіки КДПУ ім. В. Винниченка

Коло наукових інтересів: історія педагогічної думки в Україні другої половини XIX ст.

УДК 371

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ
РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МЕНЕДЖЕРІВ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У СИСТЕМІ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Лідія ВОЗНЮК (Дніпропетровськ)

Постановка проблеми. В умовах реформування освітньої галузі в Україні особливу роль відіграє система післядипломної педагогічної освіти. Виступаючи важливою ланкою неперервної освіти педагогічних працівників, післядипломна освіта забезпечує їхні потреби у професійному зростанні. Особливо це стосується менеджерів шкільної освіти, які відповідають за позитивні зміни в організаційних процесах сучасної школи.

Відповідно до цього змінюється і зміст такої освіти: оновлюється проблематика курсів в Інститутах післядипломної педагогічної освіти, запроваджуються нові форми роботи із слухачами, розширюється сфера освітніх послуг.

Розробленість теми. Розробці концептуальних основ післядипломної педагогічної освіти присвячені праці вітчизняних та зарубіжних вчених: В.В.Олійника, Л.І.Даниленко, В.І.Маслова, С.К.Бережної, Т.І. Сущенко, Т.М. Сорочан, М.І.Романенка, М.О.Чапоріної. У працях дослідників відстежується динаміка змін у системах післядипломної педагогічної освіти, зокрема у підвищенні кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів. Розкрито особливості організації змісту навчання менеджерів шкільної освіти, специфіку роботи з такою категорією слухачів. Однак цілісність системи організаційно-педагогічних засад розвитку професійної компетентності у системі післядипломної педагогічної освіти потребує подальшого дослідження.

Мета дослідження: представити у цілісному вигляді організаційно-педагогічні засади розвитку професійної компетентності

менеджерів шкільної освіти у системі післядипломної педагогічної освіти

Завдання: визначити роль післядипломної педагогічної освіти у розвитку професійної компетентності менеджерів шкільної освіти.

Професійна компетентність менеджерів шкільної освіти є важливою умовою ефективних змін в загальноосвітніх навчальних закладах. Адже від рівня управлінської підсистеми школи залежить результативність всього навчально-виховного процесу. Тому система післядипломної педагогічної освіти, основним завданням якої є забезпечення неперервності у професійному зростанні педагогічних працівників, відіграє провідну роль у радикальних змінах, які переживає сучасна шкільна освіта.

До основних організаційно-педагогічних засад у розвитку професійної компетентності менеджерів шкільної освіти у системі післядипломної педагогічної освіти дослідники відносять:

- ✓ організаційну структуру підвищення кваліфікації, її відповідність сучасним вимогам;
- ✓ наявність концепції підвищення кваліфікації та розвитку професійної компетентності менеджерів шкільної освіти;
- ✓ розробку різноманітних моделей професійного зростання керівників загальноосвітніх навчальних закладів;
- ✓ наявність ефективного інструментарію для діагностики рівня професійної компетентності менеджерів шкільної освіти;
- ✓ забезпечення організаційно-педагогічних, соціально-психологічних умов для розвитку та саморозвитку професійного зростання керівників загальноосвітніх навчальних закладів [1, 7, 8].

У системі роботи Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти діє ефективна система підвищення кваліфікації керівних кадрів шкільної освіти як під час проходження різноманітних курсів (передатестаційних, авторських, проблемних, інтегрованих, проєктивних та інших) так і в міжкурсовий період. Серед важливих принципів такої діяльності визначено: системність, цілісність, цілеспрямованість, неперервність, інноваційність, відкритість та доступність.

В організації різнопланових курсів для менеджерів шкільної освіти переважає кредитно-модульна система організації навчальних занять. Так, під час вивчення модуля «Теорія і практика управління сучасною школою в контексті освіти для сталого розвитку» систематизуються знання щодо шкільного менеджменту, основних його принципів та механізмів реалізації; формуються вміння визначати стратегічні цілі та завдання, необхідні для інноваційного розвитку загальноосвітнього

навчального закладу; розвиваються установки до відкритості, конструктивності та інноваційності,

Слід зазначити, що реалізація завдань щодо досягнення оптимальних результатів модуля здійснюється в очному та дистанційному форматі шляхом опрацювання навчального матеріалу на лекційних заняттях; самостійного вивчення слухачами курсів навчального матеріалу на основі розробленого комплексу навчально-методичних матеріалів для даного модуля; виконання практичних завдань, спрямованих на розвиток у слухачів курсів вмінь і навичок ефективного управління загальноосвітнім навчальним закладом; участі слухачів у семінарських заняттях з метою розвитку здатностей до практичного застосування набутих знань; проведення поточного самотестування та контрольного тестування (після вивчення кожної теми модуля), а також підсумкового тестування до модуля.

Аналіз наукових джерел дав змогу визначити основні критерії інноваційної компетентності керівника начального закладу, які значно вплинули на педагогічні технології, які застосовуються у роботі з менеджерами шкільної освіти [1]. Серед таких критеріїв: науково-педагогічна та управлінська готовність до змін, інформаційна обізнаність, організаційно-управлінські вміння й навички, здатність до позитивної комунікації, наявність високого рівня загальної культури керівника навчального закладу, здатність до напруженої інтелектуальної праці, стресова стійкість, креативне мислення й діяльність, високий рівень відповідальності громадянська позиція та здатність її відстоювати.

До технологій, які значно покращують ефективність роботи з керівниками загальноосвітніх навчальних закладів є проектування та моделювання. Моделювання як процес побудови та дослідження моделей дозволяє менеджеру освіти виділяти стратегічні об'єкти управління, як-от: проектування нових моделей навчальних закладів, нових управлінських технологій, нових механізмів внутрішкільного управління. Тому одним із засобів підвищення професійної компетентності менеджерів шкільної освіти є активне запровадження методу проектів у системі післядипломної педагогічної освіти. Це стосується як усього процесу неперервної освіти, так і проходження курсів підвищення кваліфікації зокрема. У Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти проектна діяльність активно використовується в системі індивідуальної чи групової роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації керівних кадрів закладів загальної середньої освіти. Такий підхід дозволяє стимулювати самоосвітню діяльність керівників шкіл та забезпечити партнерські стосунки між усіма суб'єктами навчально-виховного процесу.

Для цього на кафедрі управління загальноосвітніми начальними закладами ДОШПО розроблено технологію підготовки курсових проектів. Дана технологія представляє собою опис дій під час роботи над індивідуальним чи груповим проектом. Головна мета цієї технології – розвиток у слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти готовності до ефективного управління сучасною школою. Зміст роботи будується на особистісно-зорієнтованому, компетентнісному та технологічному підходах до такого виду діяльності.

На першому етапі даної технології відбувається ознайомлення з вимогами до проектної діяльності. Для цього на кафедрі розроблено методичні рекомендації щодо підготовки курсових проектів для слухачів курсів підвищення кваліфікації керівних кадрів загальноосвітніх навчальних закладів. Рекомендації дозволяють керівникам шкіл ознайомитися із змістом такої діяльності, пригадати основні поняття методу проектування. Пропонується також проблематика курсових проектів відповідно до категорії (новопризначені керівники, резерв, досвідчені керівники інші). Серед таких тем: проектування освітнього простору школи, проектування розвитку навчального закладу, розробка системи управління змінами в сучасній школі, проектування моделі сучасного вчителя та учня в системі шкільної освіти, проектування готовності вчителя до інноваційної діяльності тощо.

На другому етапі визначаються тема, мета, завдання проекту. Важливе значення на цьому етапі відіграє консультативна діяльність наукового керівника та працівників кафедри управління загальноосвітніми навчальними закладами ДОШПО.

Третій етап включає координацію та регулювання науковими керівниками процесу роботи над проектами. При цьому важливого значення набуває особистісний підхід до кожного з учасників проектної діяльності.

Четвертий етап оцінювальний. Він передбачає експертизу курсових проектів. До цієї роботи залучаються наукові працівники кафедри методології освіти і управління та кафедри психології ДОШПО. З цією метою розроблено основні критерії для оцінки курсових проектів та критерії оцінювання курсових проектів. До таких критеріїв віднесено: актуальність теми, новизну досліджувальних питань, аргументованість досліджувальної тематики, логічність та послідовність етапів проектної діяльності, повноту та якість розробки теми на кожному з етапів проектування, оригінальність, нестандартність підходів до розкриття теми, практичне значення проекту (можливість практичного застосування), культуру оформлення курсового проекту.

Таким чином, постійне вдосконалення змісту, форм та методів навчально-виховного процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників дає змогу регулювати процеси професійного становлення менеджерів шкільної освіти.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ващенко Л.М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: Монографія. – К.: Видавниче об'єднання "Тираж", 2005. – 380 с.
2. Дичківська І.Д. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004.—352 с.
3. Инновационный менеджмент: Учебное пособие /Под ред. д.э.н., проф. Л.Н.Оголевой – М.: ИНФРА – М, 2002.—238 с.
4. Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник. /За редакцією Л.Даниленко. – К.: Логос, 2001. – 185 с.
5. Педагогическое творчество – Режим доступа к документу: <http://psylist.net/pedagogika/26.htm>.
6. Проектирование систем внутришкольного управления: Пособие для руководителей общеобразовательных учреждений и территориальных образовательных систем / Под ред. А.М.Моисеева. – М.: Педагогическое общество России, 2001. – 384 с.
7. Сорочан Т. Управління школою – діяльність професійна: Посіб. для директорів серед. загальноосвіт. навч. закл.– Луганськ: Знання, 2003.—48 с.
8. Ясвин В.А. Экспертно-проектное управление развитием школы. – М.: Сентябрь, 2011. – 176 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Вознюк Лідія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри управління загальноосвітніми навчальними закладами Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Коло наукових інтересів: розвиток професійної компетентності менеджерів освіти.

УДК 371.1:373.3:004:378

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ ОСОБИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Ярослав ГАЛЕТА (Кіровоград)

У сучасному суспільстві інформація й інформаційні ресурси відіграють усе більш значущу роль у розвитку суспільства. Як відмічає Ф. Уэбстер, "не вдається встановити, яким чином інформація зайняла